

Bilag til Skjulte problematikker i moderne oversættelser af græske tekster.

Oversættelsesvurdering som interkulturel didaktik.

Opgaver til modul 1:

Opgave 1: slå følgende ord op i Berg og skriv de danske oversættelser

Græsk	Dansk
μελανόχροος	
ούλοκάρονος	
ούλόθριξ	
μελαγχροϊής	
κυάνεος	

Opgave 2: kig på de to understående tekstpassager, som hhv. beskriver Odysseus' slaves hudfarve og hår og Odysseus' egen hudfarve og hår. Hvordan oversættes ordene?

	Græsk	Wilster	Due
Beskrivelse af Odysseus' slave (<i>Od.</i> XIX.246-48)	<u>μελανόχροος</u> , <u>ούλοκάρονος</u>		
Beskrivelse af Odysseus selv (<i>Od.</i> XVI.172-76)	μελαγχροϊής, κυάνεαι		

Od. XIX.246-48: Odysseus' sorte (?) herold/slave

Græsk	Chr. Wilster (1837)	Otto Steen Due (2001)
<p>γυρὸς ἐν ὁμοισιν, <u>μελανόχροος, οὐλοκάρηνος</u>, Εὐρυβάτης δ' ὄνομ' ἔσκε· τίεν δέ μιν ἔξοχον ἄλλων // ὄν ἐτάρων Ὀδυσσεύς, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἦδη.</p>	<p>“Krum var hans Ryg, <u>sortsmudset hans Hud</u>, og <u>krøllet var Haaret</u>, // husker jeg ret, saa hedd' han Eurybates; blandt sine Svende // elsked Odyssees ham højest; thi sær hengiven han var ham.”</p>	<p>“Duknakket var han og <u>sort af kulør</u> og <u>håret var kruset</u>. // Han hed Eurybates, tror jeg, og var af Odyssees's svende // den som han bedst kunne lide fordi han var tro og forstandig.”</p>

Od. XVI.172-76: Odysseus' sorte (?) hud

Græsk	Chr. Wilster (1837)	Otto Steen Due (2001)
<p>ἦ, καὶ χρυσεῖη ράβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη. φᾶρος μὲν οἱ πρῶτον ἐϋπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα θῆκ' ἀμφὶ στήθεσφι, δέμας δ' ὄφελλε καὶ ἦβην. ἂψ δὲ <u>μελαγχροῖης</u> γένετο, γναθμοὶ δ' ἐτάνυσθεν, <u>κυάνεαι</u> δ' ἐγένοντο ἐθειράδες ἀμφὶ γένειον.</p>	<p>Saaledes taled Athene og gav ham et Slag med sin Guldstav. Fluks den forrige Dragt, den tvættede Kjortel og Kappe, gav hun Odysseus om Bryst og forøged hans Vækst og hans Ungdom; fyldige bleve hans Kinder paa ny, brunladen hans Farve, og om hans Hage de krøllede Haar blev mørke som fordum.</p>	<p>Således talte Athene og gav ham et rap med sin guldstav. Nyvasket, nystroget blev da hans tøj, både kjortel og kappe, selv fik han højde og huld og blev meget forynget at se til. Brun blev hans gustnede hud, hans kinder befriet for rynker, sort blev hvert grånende hår i skægget rundt om hans hage.</p>

Opgave 3: kommenter Wilsters og Dues oversættelsesvalg

Opgave 1: Slå følgende ord op i Berg og skriv de danske oversættelser af de tomme felter.

Græsk	Dansk
ἐκλανθάνω	i med. → glemme + gen
Ἀφροδίτη	
ὁ μνηστήρ	Bejler
μίγνυμι	
λάθρη	Adv. Skjult

Græsk	Dansk
τάων	Demonstrativt pron. fem. gen. sg. Homerisk form af τούτων. Se §E 4.1
ἰαύω	

Opgave 2: analyser og oversæt følgende passage

... καὶ ἐκλελάθωντ' Ἀφροδίτης,

τὴν ἄρ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ἔχον, μίσγοντό τε λάθρη.

Odysseen XXII.443-45, 462-64

Græsk	Wilson	Due
<p>... καὶ ἐκλελάθωντ' Ἀφροδίτης, τὴν ἄρ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ἔχον μίσγοντό τε λάθρη.</p> <p>μη μὲν δὴ καθαρῶ θανάτῳ ἀπὸ θυμὸν ἐλοίμην τάων, αἷ δὴ ἐμῆ κεφαλῆ κατ' ὀνειδέα χεῦαν μητέρι θ' ἡμετέρη, παρά τε μνηστῆρσιν ἴαυον</p>	<p>... They will forget the things the suitors made them do with them in secret, through Aphrodite.</p> <p>I refuse to grant these girls a clean death, since they poured down shame on me and Mother, when they lay beside the suitors.</p>	<p>... og har glemt de elskovens glæder som de har dyrket i smug ved at bole med bejlerkrapylet.</p> <p>Nej, med en hæderfuld død vil jeg ikke ta livet af disse tøjter der har dynget skam og skændsel over os begge, både min mor og mig selv, og har sovet i bejlernes senge.</p>

Opgave 3: Sammenlign originalteksten med de to nedenstående oversættelser og kommenter Wilsons og Dues oversættelsesvalg af ordene/sætninger markeret med fed.

Opgaver til modul 2:

Opgave 1: lav en semantisk analyse af de nedenstående ord og syntagmer.

Gruppe A:

muntert malede kammer (v.15)

jomfruens leje (v.20)

bedste veninder (v.23)

blir stolte af deres pige (v.30)

giggen ... med de fine, rullende hjul (v.57)

henrivende dejlige strømme (v.85)

Gruppe B:

The Decorated bedroom (v.15)

The bed of Nausicaa (v.20)

Her best friend (v.23)

Makes the parents happy (v.30)

The wagon with the big smooth wheels (v.57)

The lovely river (v.87)

Opgave 2: de ovenstående ord bruges i fortællingen om faiakers prinsessen Nausikaa, som Odysseus møder på sin hjemrejse. Det er således Nausikaas kammer, seng, forældre, veninder osv., der tales om i versene. Diskutér, hvilket indtryk I får af Nausikaa på baggrund af jeres semantiske analyse og lav en skriftlig personkarakteristik af Nausikaa, hvor I blandt andet kommer ind på alder og personlighed.

Opgave 3: sammenligning jeres semantiske analyse og personkarakteristik af Nausikaa. Diskutér forskelle og ligheder.

Opgave 4:

- Oversæt de græske ord og syntagmer med brug af Berg og skriv oversættelsen i skemaet nedenfor. Skriv også Wilsons og Dues oversættelse af de samme ord og syntagmer i skemaet.
- Sammenlign de to oversættelser med den græske originaltekst og kommenter Wilsons og Dues oversættelsesvalg.
- Vurder, hvor tidsbundet de to oversættelser er.

Græsk	Dansk oversættelse fra Berg	Emily Wilson (2018)	Otto Steen Due (2001)
θάλαμος πολυδαίδαλος (v.15)			

Græsk	Dansk oversættelse fra Berg	Emily Wilson (2018)	Otto Steen Due (2001)
δέμνια κούρης (v.20)			
Κεχάριστο θυμῷ (v.23) Kommer af verbet χαρίζομαι			
χαίρουσιν δὲ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ (v.30)			
ἀπήνη ὑψηλὴ εὐκυκλος (v.57)			
Περικαλλῆς (v.87)			

Opgaver til modul 3:

Opgave 1:

- Diskutér med fokus på semantik, hvad man skal være særlig opmærksom på, når man oversætter græske tekster.
- Lav et flowchart (brug power point, word, eller en template på nettet), som viser én af følgende processer;
 - En guide til, hvordan man laver en oversættelse uden at inddrage sine egne forudindtaget meninger.
 - En til guide til at afklare, hvordan en oversættelse er farvet af den kultur den er et produkt af.

Opgaver til modul 4:

Opgave 1: individuel refleksionsskrivning.

Otto Steen Dues oversættelser af *Iliaden* (1999) og *Odysseen* (2001) er siden deres udgivelse blevet de mest udbredte og anvendte oversættelser i Danmark. Dues oversættelser bruges for eksempel på alle gymnasier, hvor læsning af Homer både i oldtidskundskab og oldgræsk er obligatorisk.

Har man som oversætter af græske tekster et særligt ansvar over for vores fælles kulturelle, samfundsmæssige og politiske forhold?

Opgave 2: dialogcirkel.

Kig på de fire tekstuddrag, Od. XIX.246-48, Od. XXII.443-45, 462-64 og Od. XI.15-87, og de dertil hørende oversættelser, som I har analyseret.

- 1) Diskutér, om der i disse oversættelser findes nogle skjulte strukturelle problemer (læreren kan i den forbindelse også vælge at stille det mere normative spørgsmål: overvej, hvorvidt de kan anses for diskriminerende).
- 2) Diskutér også om man som oversætter af græske tekster har et særligt ansvar over for vores fælles kulturelle, samfundsmæssige og politiske forhold?